

Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу: тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІХ конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 102 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

МЕТОДИЧНІ ПРОДУКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИВЧЕННЯ КУРСУ “ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ”

У зв'язку з удосконаленням навчального курсу “Історія української культури” виникла необхідність його подальшого забезпечення відповідними методичними продуктами як на паперовому, так і електронних носіях. Який же ресурс ми маємо на сьогодні. Насамперед, це традиційні методичні продукти, як-то підручники, посібники, курси лекцій, монографії, які активніше почали видаватися після набуття Україною статусу незалежної держави.

Відповідні методичні напрацювання із забезпечення курсу “Історія української культури” має кафедра культурології нашого університету. Ці матеріали постійно оновлюються. З останніх видань слід відзначити публікацію курсу “Історія української культури”, затвердженого Міністерством освіти і науки України як підручник для вищих юридичних навчальних закладів України, а також довідкове видання “Культура України: тезаурус і персоналії”. Суттєвим доповненням до них став навчальний посібник “Мистецтво незалежної України”.

Що стосується продуктів на електронних носіях, то останнім часом така форма методичного забезпечення починає активно впроваджуватися в життя. Кафедра створила навчальний електронний інформаційний комплекс з курсу “Історія української культури”, який зараз доопрацьовується згідно з оновленою програмою.

Доступ до цього комплексу дає змогу познайомитися, крім іншого, з великим обсягом відповідно упорядкованих ілюстративних матеріалів, зокрема, аудіовізуальних, які можуть бути використані як в аудиторному, так і позааудиторному режимі (насамперед, залежно від часового формату).

Джерела отримання цих матеріалів достатньо різноманітні (безпосередні контакти з авторами, колегами, записи з концертів, інтернет-ресурс, телевізійні програми тощо). Вони узго-

джуються з відповідними посібниками або монографіями, зафіксованими в електронному вигляді.

Останнім часом стали нагальними потреба ретельного узгодження діяльність кафедри з урахуванням кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця, соціально-демографічних і психологічних особливостей студентської молоді, а також необхідність удосконалення уміння планувати й прогнозувати результати індивідуальної роботи зі студентами, надання допомоги студентам у плануванні різних видів діяльності. Усі ці уміння є актуальними під час організації вивчення курсу “Історія української культури”, зокрема, з використанням нових комп’ютерних технологій із залученням інтернет-ресурсів. Тому дуже важливим напрямом сьогодні є створення і впровадження, насамперед, національних науково-інформаційних ресурсів, необхідних для забезпечення відповідних потреб.

Перш за все, слід налагодити чітку й ефективну систему користування інтернет-ресурсами в бібліотеках, переважна більшість яких вже підключена до всесвітньої електронної мережі, має власні веб-сайти. Важливим кроком можна вважати створення інтернет-центрів, які дають можливість бібліотекам бути активними учасниками формування інформаційного простору, стають базою для виховання інформаційної культури.

Останнім часом Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського забезпечила виконання проектів, спрямованих на вдосконалення формування і використання інформаційних ресурсів. Створено комп’ютерний бібліотечно-інформаційний центр, що інтегрує основні загальнодержавні документні ресурси, сприяє освоєнню в онлайн-режимі найважливіших каналів зарубіжних інформаційних потоків. Розроблено українську модель побудови Національної системи реферування вітчизняної наукової літератури. Значна увага приділялася також розробці інформаційної технології формування та використання ресурсів створеної в НБУВ першої в Україні універсальної електронної бібліотеки (ЕБ), методів та засобів інтеграції інформаційних ресурсів електронних бібліотек.

Відбуваються зміни і у стратегії створення документно-інформаційних ресурсів, пов’язані із застосуванням сучасних

інформаційних технологій. Зокрема, виникають консорціуми для закупівлі права доступу до повнотекстових бібліотечних джерел видавництва світу (копій статей з іноземних наукових журналів, брошур, довідників тощо).

Усе це дозволяє викладачам ефективніше використовувати співпрацю з бібліотеками, залучати мультимедійні ресурси й технології для вирішення певних педагогічних завдань.

Також слід враховувати, що Україна починає активніше включатися у процес формування глобальної комунікаційної мережі Інтернет, яка отримала за останні роки істотний імпульс до розвитку. Для неї характерними є глобальність охоплення користувачів ресурсами, зокрема, у сфері культури; стрімкий темп розвитку мережі, її порталів у сфері культури; децентралізований характер її розвитку; оперативність надання інформації; одноразове уведення інформації й багатоаспектне її використання, відновлення й можливість поповнення; довгостроковий характер зберігання; ергономічність та економічність поширення й використання; інтерактивність (створення спеціалізованих комунікаційних середовищ: організація електронних конференцій, переговорних кімнат тощо).

На жаль, велика кількість різноманітних ресурсів, що представляють різні сфери культури, перебувають ще у стадії становлення: відсутня впорядкованість матеріалу, нерідко ускладнений пошук інформації; нерівноцінність якості ресурсів культурного змісту.

Усе це зумовлює виникнення певних труднощів при пошуку інформації, передусім через необхідність попереднього перегляду величезної кількості посилань. Тому актуальним є розробка проблемно-орієнтованих пошукових систем, що забезпечують, з одного боку, досить повний й адекватний запиту пошук інформаційних ресурсів даної галузі, а з іншого – створення ресурсів, що акумулюють солідний обсяг структурованої й систематизованої інформації та сприяють запровадженню єдиного культурного простору країни.

Серйозними недоліками є також нерівномірність репрезентації різних сфер культури, відсутність узагальнюючого ресурсу, що представляє кращі досягнення, насамперед, української культури, недостатня упорядкованість власне українськомов-

них інтернет-ресурсів (часто не надаються будь-які посилання на конкретних авторів запропонованих текстів), недостатня кількість цих ресурсів, адаптованих для широкої студентської аудиторії.

Слід враховувати популярність серед студентів російських пошукових систем, що теж породжує певні проблеми під час роботи. При цьому втягнення в потужніший російський інтернет-ресурс має ще й ідеологічну складову. Особливо це стосується історії культури, адже стало очевидним, що трактування певних культурних процесів українськими і російськими науковцями сьогодні має суттєві відмінності.

До того ж особливо важливим питанням видається якість інтернет-ресурсів. Саме тут і набуває більшої значущості роль викладача, який може надати корисні поради студентам, спрямувати їх пошукову діяльність, маючи відповідний досвід.

Тим не менше, накопичені напрацювання у сфері упорядкування історико-культурних матеріалів забезпечують доступ до відоцифрованих текстів, унікальних архівів та відкривають великі можливості для опанування української культурної спадщини.

О. Серeda, канд. юрид. наук, асист.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Дистанційне навчання в Україні набуває інтенсивного розвитку. Цей процес пов'язаний зі створенням розгалужених інформаційних ресурсів та встановленням зв'язків із низкою європейських відкритих університетів. Нині кожна європейська країна має низку навчальних закладів, що реалізують дистанційні програми.

Важливу роль у процесі розвитку дистанційного навчання відіграє Європейська асоціація університетів з дистанційним навчанням (далі – ЄАУДН). Вона заснована в січні 1987 р. для того, щоб прискорити й підтримати запровадження європейсь-